

**Briuselis, 2026 m. liepos 13 d.  
(OR. en)**

**11828/26**

**FAO 25  
AGRI 587  
FOOD 98  
VETER 120  
PHYTOSAN 71  
ENV 936  
SAN 585  
SUSTDEV 62**

## **POSĖDŽIO REZULTATAI**

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

---

Dalykas: Išvados dėl koncepcijos „Viena sveikata“ žemės ūkio maisto produktų sistemose

---

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl koncepcijos „Viena sveikata“ žemės ūkio maisto produktų sistemose, kurias Taryba (žemės ūkis ir žuvininkystė) patvirtino 2026 m. liepos 13 d. įvykusiame 4190-ame posėdyje.

**Tarybos išvados dėl koncepcijos „Viena sveikata“ žemės ūkio maisto produktų sistemose**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA:

- 2024 m. sausio 29 d. Tarybos išvadas „ES visuotinės sveikatos strategija. Geresnė visų sveikata kintančiame pasaulyje“<sup>1</sup>;
- 2024 m. birželio 21 d. Tarybos išvadas „Europos sveikatos sąjungos ateitis. Europa, kuri rūpinasi, rengiasi ir saugo“<sup>2</sup>;
- 2023 m. birželio 13 d. Tarybos rekomendaciją dėl ES veiksmų, kuriais siekiama kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, stiprinimo laikantis bendros sveikatos koncepcijos<sup>3</sup>;
- 2021 m. gegužės 26 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų 2021 m. Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio susitikime maisto sistemų klausimais<sup>4</sup>;

---

<sup>1</sup> Dok. 5908/24.

<sup>2</sup> Dok. 11597/24.

<sup>3</sup> *OL C 220*, 2023 6 22, p. 1–20.

<sup>4</sup> Dok. 9335/21.

## **Bendrieji principai**

1. PRIMENA, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 168 straipsnyje teigiama, kad Sąjunga, nustatydamą ir įgyvendindama visas savo politikos ir veiklos kryptis, turi užtikrinti žmonių sveikatos aukšto lygio apsaugą;
2. PABRĖŽIA, kad žmonių sveikata negali būti apsaugota atskirai ir yra neatsiejamai susijusi su gyvūnų ir augalų sveikata bei gera platesnių ekosistemų, kuriomis grindžiamos mūsų žemės ūkio maisto produktų sistemos, būkle ir yra nuo jos priklausoma<sup>5</sup>. Šiuo atžvilgiu PRIMENA, kad koncepcija „Viena sveikata“ yra integruotas, vienijantis požiūris, kuriuo siekiama tvariai subalansuoti ir optimizuoti žmonių ir gyvūnų sveikatą, gerą ekosistemų būklę ir aplinkos, kalbant bendrai, higieną<sup>6</sup>;
3. PRIPAŽĮSTA, kad koncepcija „Viena sveikata“ gali padėti veiksmingiau ir efektyviau naudoti išteklius vykdant integruotus ir prevencinius veiksmus;
4. AKCENTUOJA, kad svarbu nuolat puoselėti tokią kultūrą, pagal kurią laikomasi koncepcijos „Viena sveikata“, be kita ko, vykdant švietimą, mokymą ir informuotumo didinimą, visų pirma jaunesnių kartų, kad būtų integruotai siekiama įveikti tarpusavyje susijusius sveikatos, aplinkos ir tvarumo iššūkius;
5. PABRĖŽIA, kad tvarios, atsparios ir įtraukios žemės ūkio maisto produktų sistemos yra itin svarbios siekiant užtikrinti mūsų ilgalaikį gebėjimą pakankamai apsirūpinti saugiu ir įperkamu maistu ir užtikrinti sveiką mitybą visiems, kartu pripažįstant vietos maisto kultūras; Šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA, kad ilgalaikį pasaulinį apsirūpinimo maistu saugumą galima garantuoti tik išlaikant ir užtikrinant tausų gamtos išteklių naudojimą ir apsaugant augalų ir gyvūnų sveikatą bei gerą ekosistemų būklę. PRIPAŽĮSTA, kad tam reikia holistinio ir sisteminio požiūrio, grindžiamo moksliniais tyrimais ir inovacijomis;

---

<sup>5</sup> Žemės ūkio maisto produktų sistemos suprantamos kaip visa tarpusavyje susijusi veikla ir subjektai, dalyvaujantys tiekiant maistą – nuo ūkio iki stalo. Ši apibrėžtis apima viską – nuo žemės ūkio gamybos ir perdirbimo iki platinimo, vartojimo ir atliekų tvarkymo.

<sup>6</sup> Koncepcijos „Viena sveikata“ aukšto lygio ekspertų grupė (OHLEP) 2022 m. parengė šią koncepcijos „Viena sveikata“ apibrėžtį: „koncepcija „Viena sveikata“ yra integruotas, vienijantis požiūris, kuriuo siekiama tvariai subalansuoti ir optimizuoti žmonių ir gyvūnų sveikatą bei gerą ekosistemų būklę. Ja iš esmės pripažįstama, kad žmonių, naminių bei laukinių gyvūnų ir augalų sveikata ir, bendrai, aplinkos (įskaitant ekosistemas) higiena yra glaudžiai susijusios ir viena nuo kitos priklausomos.“.

6. PRIPAŽŪSTA, kad 2025 m. vasario mėn. Europos Komisijos pristatytoje žemės ūkio ir maisto sektoriaus vizijoje<sup>7</sup> pabrėžiama, jog svarbu užtikrinti, kad visi žemės ūkio maisto produktų sektoriaus elementai veiktų pagal planetos išgales, kartu prisidedant prie klimato srities tikslų siekimo, biologinės įvairovės išsaugojimo ir atkūrimo, geros būklės dirvožemio, švaraus vandens bei atsparių maisto sistemų užtikrinimo;
7. AKCENTUOJA, kad žemės ūkio maisto produktų sistemos susieja žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą bei gerą ekosistemų būklę ir kad koncepcija „Viena sveikata“ suteikia integruotą sistemą tarpusavyje susijusiai rizikai ir tarpsektoriniams iššūkiams, kurie kyla žemės ūkio maisto produktų sistemoms, įveikti;
8. PABRĖŽIA, kad atsparumas antimikrobinėms medžiagoms (AAM) plinta per žmogaus, gyvūnų ir aplinkos sąsają, o tai reiškia, kad atsparūs patogenai ir atsparumo genai gali judėti tarp žmonių, ūkinių gyvūnų, laukinių gyvūnų ir ekosistemų, nepriklausomai nuo to, kur jie pirmą kartą atsirado, todėl reikia imtis koordinuotų veiksmų. PAŽYMI ypatingą koncepcijos „Viena sveikata“ svarbą sprendžiant AAM problemą ir PABRĖŽIA, kad priemonės turėtų būti grindžiamos ES teisės aktais ir tarptautiniu mastu sutartais standartais;
9. Šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA, kad koncepcija „Viena sveikata“ yra ne tik sveikatos strategija, bet ir viena iš svarbiausių tvarių ir atsparias žemės ūkio maisto produktų sistemas įgalinančių priemonių;

---

<sup>7</sup> Dok. 6385/25: Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Žemės ūkio ir maisto produktų gamybos vizija. Ateities kartoms patrauklaus ūkininkavimo ir žemės ūkio maisto produktų sektoriaus kūrimas bendromis jėgomis“.

10. AKCENTUOJA, kad svarbu remtis patirtimi, įgyta atremiant ankstesnius koncepcijos „Viena sveikata“ iššūkius, moksliniais įrodymais ir praktine patirtimi, kad visose žemės ūkio maisto produktų sistemose būtų geriau laikomasi integruoto požiūrio;
11. PABRĖŽIA, kad koncepcijos „Viena sveikata“ integravimas į žemės ūkio maisto produktų sistemas gali padėti ilguoju laikotarpiu sutaupyti daug lėšų, nes dėmesys bus perkeltas nuo daug išteklių reikalaujančio krizių valdymo (pavyzdžiui, reagavimo į pandemijas, gyvūnų sveikatos krizes ar nederlių) į ekonomiškai efektyvią prevenciją ir sisteminį atsparumą, taip apsaugant viešuosius biudžetus ir sustiprinant socialinę sanglaudą;

### **Koncepcijos „Viena sveikata“ taikymas žemės ūkio maisto produktų sistemose**

12. PABRĖŽIA, kad koncepcijos „Viena sveikata“ taikymas žemės ūkio maisto produktų sistemose, įskaitant tiek sausumos, tiek vandens gyvūnų ir augalų kilmės maisto sistemas, reiškia, kad reikia vienodai siekti įveikti iššūkius, susijusius su žmonių sveikata, gyvūnų sveikata ir gyvūnų gerove, augalų sveikata ir gera ekosistemų būkle, kartu visapusiškai pripažįstant jų tarpusavio priklausomybę;
13. Kalbant apie **žmonių sveikatą**, AKCENTUOJA:
  - stiprias žemės ūkio maisto produktų sistemų ir žmonių sveikatos sąsajas, nes visi žemės ūkio maisto produktų grandinės komponentai, įskaitant pirminę gamybą, perdirbimą, sandėliavimą, transportavimą, rinkodarą, vartojimą ir atliekų tvarkymą, daro tiesioginį ir netiesioginį poveikį tiek asmenų, tiek visuomenės sveikatai;
  - neatidėliotiną poreikį žemės ūkio maisto produktų sistemose taikyti į prevenciją orientuotus metodus, kuriais būtų prisidedama prie per maistą ir per vandenį plintančių ligų, ligų, kylančių dėl visų formų mitybos nepakankamumo ir su mityba susijusių ligų rizikos, taip pat rizikos užsikrėsti per teršalus ir zoonozių rizikos mažinimo;
  - itin didelę skatinimo laikytis sveikos mitybos įpročių svarbą, kartu pripažįstant vietos maisto kultūras, visų pirma pasitelkiant švietimą ir informuotumo didinimą, geresnes galimybes gauti informacijos ir sveikesnę maisto aplinką, taip sumažinant širdies ir kraujagyslių ligų bei kitų neužkrečiamųjų ligų naštą;

14. Kalbant apie **gyvūnų sveikatą ir gerovę**, PABRĖŽIA, kad:

- gyvūnų sveikata ir gerovė yra pagrindiniai atsparių ir tvarių žemės ūkio maisto produktų sistemų komponentai. Tvari gyvulininkystė ir tvari akvakultūra, grindžiamos aukštais gyvūnų sveikatos ir gerovės standartais, padeda užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, pragyvenimo šaltinius kaimo vietovėse ir saugią maisto produktų gamybą, kartu mažinant zoonozinių ligų atsiradimo ir plitimo riziką ir švelninant poveikį aplinkai;
- biologinis saugumas, ligų prevencija ir kontrolė (įskaitant skiepijimo strategijas), apdairus antimikrobinių medžiagų naudojimas, priežiūros sistemos ir aukšti gyvūnų gerovės standartai išlieka labai svarbiais veiksmingo koncepcijos „Viena sveikata“ įgyvendinimo komponentais;
- Pasaulinė tarpvalstybinių gyvūnų ligų progresinės kontrolės programa, kuriai bendrai vadovauja Maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO) ir Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija (WOAH), tebėra svarbus tarpvalstybinių gyvūnų ligų valdymo mechanizmas ir taip prisideda prie maisto saugos, tvarių pragyvenimo šaltinių, saugios prekybos, apsirūpinimo maistu saugumo ir visuomenės sveikatos;
- priemonės, susijusios su gyvūnų sveikata ir gerove, turėtų būti grindžiamos ES teisės aktais ir tarptautiniu mastu sutartais standartais;

15. Kalbant apie **augalų sveikatą**, PABRĖŽIA, kad:

- sveiki augalai ir miškai yra labai svarbūs žmonių gerovei ir atsparioms žemės ūkio maisto produktų sistemoms užtikrinti, nes jie teikia maistą, pašarus, deguonį ir pagrindines ekosistemines paslaugas, o kartu prisideda prie biologinės įvairovės, padeda išlaikyti gerą dirvožemio būklę ir mažina žemės degradacijos, hidroekologinio nestabilumo ir zoonozės perdavimo riziką;

- veiksmingos priežiūros ir skubaus įspėjimo sistemos, kuo geriau išnaudojant technologinius sprendimus, yra labai svarbios siekiant integruotai ir tvariai užkirsti kelią augalų kenkėjams ir ligoms, laiku juos aptikti ir valdyti;
- tvari augalų apsaugos praktika, įskaitant integruotąją kenkėjų kontrolę ir fitosanitarijos priemones, padeda užkirsti kelią kenkėjų ir ligų plitimui vietoje bei tarpvalstybiniu mastu ir taip padeda apsaugoti žmonių sveikatą, biologinę įvairovę, sausumos ir vandens ekosistemas, miškus ir bendrą aplinkos tvarumą;
- augalai, miškai ir mišku grindžiamos sistemos yra labai svarbūs siekiant tvarių žemės ūkio maisto produktų sistemų, nes jie užtikrina anglies dioksido sekvestraciją ir gyvybiškai svarbias ekosistemines paslaugas, kuriomis palaikomos ekosistemos ir aplinkos higiena;
- kraštovaizdžiu grindžiami metodai, įskaitant agrarinės miškininkystės sistemas, ir tvariai valdomi miškai stiprina biologinę įvairovę, ekosistemų atsparumą ir prisitaikymą prie klimato kaitos, taip prisidedami prie koncepcijos „Viena sveikata“ tikslų ir žemės ūkio maisto produktų sistemų atsparumo;

16. Kalbant apie **aplinkos higieną ir gerą ekosistemų būklę**, PABRĖŽIA, kad:

- žemės ūkio maisto produktų sistemos priklauso nuo aplinkos higienos ir geros ekosistemų būklės, įskaitant švarų orą ir vandenį, biologinę įvairovę, sveiką dirvožemį, miškus ir vandens sistemas bei stabilias klimato sistemas, ir daro tam įtaką;

- aplinkos būklės blogėjimas, tarša, biologinės įvairovės nykimas ir klimato kaita vis labiau didina riziką visose žemės ūkio maisto produktų sistemose, o tai daro neigiamą poveikį žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatai, taip pat sausumos ir vandens ekosistemoms; todėl, siekiant didinti atsparumą, mažinti kumuliacinę riziką ir prisidėti prie ilgalaikio ekosistemų tvarumo, būtina laikytis integruoto ir holistinio požiūrio;
  - tvarios gamybos sistemos, įskaitant agroekologinius ir kitus novatoriškus metodus, grindžiamus efektyvaus išteklių naudojimo, aplinkai palankia ir socialiai atsakinga praktika, kartu su ekosistemų atkūrimu, gali duoti teigiamų aplinkosaugos rezultatų ir kartu sumažinti ilgalaikę sisteminę riziką, įskaitant su buveinių būklės blogėjimu siejamą patogenų perdavimą tarp laukinių ir naminių gyvūnų;
17. PABRĖŽIA, kad integruoti ir bendradarbiavimu grindžiami veiksmai minėtose srityse yra labai svarbūs siekiant sumažinti tarpsektorinę riziką, įskaitant per maistą ir vandenį plintančias, taip pat pernešėjų platinamas ligas bei zoonozines ligas, atsparumą antimikrobinėms medžiagoms, augalų kenkėjus bei ligas ir ekosistemų degradaciją;
  18. PRIPAŽĮSTA, kad siekiant sumažinti šią riziką reikia koordinuoto ir moksliskai pagrįsto požiūrio jos bendriems veiksniams, tokiems kaip naujos infekcinės ligos, nesveika mityba, biologinės įvairovės nykimas, tarša ir aplinkos būklės blogėjimas, poveikis klimatui, netvarios gamybos sistemos ir netinkamas žemės ūkio išteklių naudojimas, šalinti;
  19. AKCENTUOJA, kad taikant koncepciją „Viena sveikata“ žemės ūkio maisto produktų sistemose gerokai sustiprinama priežiūra, skubus įspėjimas, prevencija, parengtis ir atsparumo didinimas, tokiu būdu remiant nuoseklesnį politinį atsaką, be kita ko, tarpvalstybiniu ir regioniniu lygmenimis;

20. PABRĖŽIA, kad norint žemės ūkio maisto produktų sistemose sėkmingai įgyvendinti koncepciją „Viena sveikata“, reikia įtraukti visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus visoje žemės ūkio maisto produktų grandinėje ir užtikrinti didesnę politikos nuoseklumą visose atitinkamose politikos srityse;
21. PABRĖŽIA, kad reikia panaikinti institucinį ir sektorinį izoliuotumą vidaus bei pasauliniu lygmenimis ir toliau skatinti koncepcijos „Viena sveikata“ aspektų integravimą į tarptautinių standartų nustatymą, visų pirma Maisto kodekso komisijoje, WOAH ir Tarptautinėje augalų apsaugos konvencijoje (IPPC), taip remiant saugią ir nuspėjamą tarptautinę prekybą;

### **Veiksmingas valdymas ir tinkamos reikiamos sąlygos**

22. AKCENTUOJA, kad veiksmingas valdymas ir tinkamos reikiamos sąlygos yra labai svarbūs siekiant koncepcijos „Viena sveikata“ principus paversti veiksmais, kuo geriau išnaudojant esamas struktūras bei išteklius ir stiprinant visų atitinkamų sektorių, valdymo lygmenų ir suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą;
23. PABRĖŽIA, kad svarbu teikti tinkamas paskatas siekiant remti praktinį koncepcijos „Viena sveikata“ įgyvendinimą, be kita ko, pasinaudojant esamomis finansinėmis ir fiskalinėmis priemonėmis, skatinant galimybes naudotis žiniomis bei inovacijomis ir stiprinant techninį bendradarbiavimą ir keitimąsi žiniomis, taip pat gerinant gebėjimų stiprinimą, be kita ko, šalyse partnerėse ir besivystančiose šalyse;
24. PRIPAŽIŠTA, kad įgyvendinant koncepciją „Viena sveikata“ žemės ūkio maisto produktų sistemose turi būti atsižvelgiama į skirtingas nacionalines aplinkybes, gamybos sistemas, institucinius susitarimus, aplinkos sąlygas ir vystymosi prioritetus. Žemės ūkio maisto produktų sistemos ir ekosistemos yra labai įvairios, todėl labai svarbu laikytis į vietos ir teritorinį lygmenį orientuoto požiūrio;

25. PRIPAŽĮSTA, kad svarbu stebėti ir vertinti koncepcijos „Viena sveikata“ įgyvendinimą ir veiksmingumą žemės ūkio maisto produktų sistemose, ir RAGINA naudoti stebėsenos, priežiūros ir ataskaitų teikimo mechanizmus, kad būtų prisidedama prie įrodymais grindžiamo sprendimų priėmimo ir nuolatinio tobulinimo;
26. PRAŠO Komisijos ir valstybių narių toliau remti koordinavimą, politikos suderinamumą, techninį bendradarbiavimą, gebėjimų stiprinimą, keitimąsi gerąja patirtimi, švietimą, informuotumo didinimą ir dalijimąsi žiniomis apie koncepciją „Viena sveikata“ žemės ūkio maisto produktų sistemose, kartu vengiant nereikalingos administracinės ar ataskaitų teikimo naštos;

### **Tarptautinis bendradarbiavimas**

27. PRIPAŽĮSTA, kad reikia toliau vykdyti tarptautinį bendradarbiavimą, visų pirma stiprinant ryšių palaikymą su koncepcijos „Viena sveikata“ keturšaliu aljansu (FAO, PSO, WOAAH ir UNEP), Maisto kodekso komisija, IPPC, CGIAR ir atitinkamomis PPO sistemomis, kad būtų nuosekliai, veiksmingai ir moksliškai pagrįstu būdu daroma pažanga siekiant koncepcijos „Viena sveikata“ tikslų visose žemės ūkio maisto produktų sistemose, be kita ko, didinant keturšalio aljanso organizacijų darbo ir atitinkamų daugiašalių aplinkos susitarimų suderinamumą ir sinergiją;
28. DŽIAUGIASI GALĖDAMA ATKREIPTI DĖMESĮ į tai, kad FAO, PSO, WOAAH, UNEP, Maisto kodekso komisija ir IPPC į savo darbą vis aktyviau įtraukia koncepcijos „Viena sveikata“ principus;
29. PABRĖŽIA, kad tarptautiniai standartai, parengti, visų pirma, Maisto kodekso komisijos, WOAAH ir IPPC, yra įtvirtinta moksliškai pagrįsta sistema, kuria remiamas koncepcijos „Viena sveikata“ įgyvendinimas ir sudaromos sąlygos saugiai tarptautinei prekybai;

30. PRIPAŽĮSTA, kad nuolatinis bendradarbiavimas su šiais organais tebėra labai svarbus siekiant išlaikyti tarptautinės sanitarijos ir fitosanitarijos (SFP) sistemos nuoseklumą ir nuspėjamumą ir šiuo atžvilgiu PABRĖŽIA, kad PPO SFP sutartis tebėra pagrindinė tarptautinė teisinė sistema, kuria reglamentuojamos mokslu pagrįstos sanitarijos ir fitosanitarijos priemonės, ir ja toliau užtikrinamas tarptautinės prekybos žemės ūkio maisto produktais teisinis tikrumas ir nuspėjamumas;
31. PAKARTOJA, kad ES yra visapusiškai įsipareigojusi vykdyti daugiasektorinį bendradarbiavimą, užmegztą įgyvendinant FAO, PSO, WOAH ir UNEP keturšalio aljanso partnerystę, siekiant stiprinti integruotus priežiūros, prevencijos, parengties ir reagavimo pajėgumus pasauliniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis; šiame kontekste taip pat PABRĖŽIA svarbą koncepcijos „Viena sveikata“ aukšto lygio ekspertų grupės indėlį stiprinant įrodymais ir mokslu grindžiamą analizę ir sprendimų priėmimą.
-